

Monumentnummer*: 510825

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 22 juli 1998
Kadaster deel/nr 82783/198

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Winsum Het Hogeland Groningen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Winsum B 2404

Omschrijving**

Inleiding

ARMENHUIS gebouwd in 1863 door de toenmalige gemeente Winsum in een stijl met kenmerken van een Ambachtelijk-traditionele bouwtrant, nu in gebruik als woonhuis, Dinghukum genaamd. Bij de bouw van het pand is vermoedelijk materiaal gebruikt dat afkomstig was van de afbraak van de borg De Brake. Naast het pand dat plaats bood aan ongeveer vijf woningen voor armlastigen en de woning voor een 'vader' en een 'moeder', staat een hofje dat eveneens door de gemeente is gebouwd. Het voormalig armenhuis ligt aan de rand van het oude dorp Obergum en binnen de grenzen van het beschermd dorpsgezicht Winsum/Obergum.

Omstreeks 1950 is het pand verbouwd tot bejaardenhuis met acht kamers en woonruimte voor de directrice en haar gezin. In 1974 is het pand verbouwd tot woonhuis. De verbouwingen betroffen vooral het interieur. In de jaren 1945-1971, toen het pand in gebruik was als bejaardenhuis, zijn de bakstenen gevels van het pand wit geschilderd. De achtergevel, zuidgevel, is deels gewijzigd.

Omschrijving

Deels onderkelderde, één bouwlaag hoog pand op L-vormige plattegrond, gedekt door een samengesteld zadeldak van deels blauwe Hollandse pannen en op dakschilden aan achterzijde deels niet-originele pannen. Gevels zijn opgemetseld van baksteen die wit geleverd is, trasraam is zwart geleverd. Dak heeft brede overstek met niet-originele mastgoot op klossen; op nok een gemetselde schoorsteen. Vensters zijn verticaal, hebben houten roedenverdeling en worden beëindigd door een rollaag; oorspronkelijk schuifvensters.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Korte oost-west gesitueerde vleugel van het gebouw heeft op beide hoeken een topgevel en daartussen een iets teruggelegen gevelgedeelte. Topgevels van noordgevel, voorgevel, hebben elk op begane grond twee vijftienruits vensters die aan bovenzijde getoogd zijn; boven deze twee vensters een zelfde negenruits venster; westelijke topgevel heeft twee getoogde zesruits keldervensters. In teruggelegen middengedeelte bevindt zich de entree; vernieuwde houten paneeldeur met getoogd bovenlicht met lamp heeft niet-originele omlijsting en lage stoep van baksteen. Naast voordeur twee dezelfde vensters als in topgevels. Voor middengedeelte loopt een bordes dat omgeven wordt door een lage bakstenen muur (niet-origineel). Westgevel van korte vleugel heeft een zesruits venster en een gevelsteen met opschrift: 'Inrigting voor hulpbetoon & werkverschaffing gesticht in het jaar 1863' gevolgd door de namen van de burgemeester en twee wethouders. Zuidgevel, achtergevel, van korte vleugel heeft vernieuwd middengedeelte met terrasdeuren; in zuidelijke topgevel twee vijftienruits vensters en een zesruits keldervenster.

Lange noord-zuid gesitueerde vleugel van het gebouw bestaat uit twee hoge gedeelten op de hoeken en daartussen een lager gedeelte; alle gedekt door een afzonderlijk zadeldak. Noordelijk hoger gedeelte heeft aan oostzijde drie vijftienruits vensters en daaronder drie zesruits keldervensters; middengedeelte heeft aan oostzijde vier dezelfde vensters als noordelijk gedeelte; zuidelijk gedeelte heeft aan oostzijde twee dezelfde vensters als noordelijke gedeelte. Zuidgevel van lange vleugel van het gebouw heeft een zesruits venster. Westgevel van lange vleugel van het gebouw heeft in zuidelijk gedeelte twee vijftienruits vensters; middengedeelte heeft twee dezelfde vensters en een opgeklampte deur; noordelijk gedeelte heeft een klein zesruits venster. INTERIEUR is grotendeels gewijzigd en voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Waardering

Armenhuis van algemeen architectuur- en cultuurhistorisch belang:

- als voorbeeld van een armenhuis uit het derde kwart van de negentiende eeuw in de provincie Groningen
- vanwege zijn bijzondere vormgeving
- vanwege de tamelijk hoge mate van gaafheid van het exterieur
- vanwege de ligging in het beschermd dorpsgezicht Winsum

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Sociale zorg, liefdadigheid

Functie

Armenhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument